

O nagradi Vasje Cerarja

Društvo slovenskih književnih prevajalcev je leta 2021 ustanovilo novo stanovsko nagrado za najkakovostnejše prevode mladinskih leposlovnih besedil iz tujih jezikov v slovenščino, ki jo je prvič podelilo leta 2022 za najboljši prevod slikanice. Nagrado je leta 2022 prejel **Milan Dekleva** za prevoda slikanic Rachel Bright *Lev v srcu* (Morfemplus, 2018) in *Veveričji prepir* (Morfemplus, 2021).

Nagrada nosi ime po uglednem prevajalcu mladinske književnosti in uredniku Vasji Cerarju, ki je na matični založbi obogatil zbirke za mladino z naborom klasičnih in sodobnih del, pri čemer se je ozrl tudi po nam dotlej manj znanih književnostih. Poleg tega je bil Vasja Cerar tudi skrben mentor številnim prevajalcem, ki jih je navdušil za prevajanje mladinske književnosti v želji, da se na Slovenskem ohrani in nadaljuje tradicija kakovostnega prevajanja za mladino, saj je dober prevod pomemben dejavnik pri vzgoji mladih bralcev in njihove pismenosti.

Ker nagrada za najbolj uspele prevode za mladino prebira med žanrsko zelo raznovrstnimi deli, namenjenimi različnim starostnim skupinam, smo se odločili, da jo zastavimo nekoliko drugače. Tako se bo izbor vsako leto osredotočal na dela, izdana v zadnjih štirih letih, in sicer v eni od naslednjih kategorij: slikanica, besedilo za mlade bralce do 12 let, strip/risoroman ter besedilo za mlade bralce, starejše od 12 let. Med deli iz posamezne kategorije komisija Društva slovenskih književnih prevajalcev poleg kakovosti in zahtevnosti presoja tudi pomen prevoda/prevodov znotraj prevodnega korpusa mladinske književnosti na Slovenskem ter specifikum ciljnih bralcev.

Letošnja nagrada Vasje Cerarja se tako osredotoča na posebej izstopajoče prevode iz tujih jezikov v slovenščino, in sicer v kategoriji **besedil za mlade bralce do 12 let**. Tričlanska komisija v zasedbi **Julija Potrč Šavli** (predsednica), **Živa Čebulj** (članica) in **Aleksandra Kocmut** (članica) je po več zasedanjih na sklepni seji 31. marca 2023 izbrala tri nominirane. Komisija je izbirala

med 22 predlogi, ki jih je posredovalo deset založb, in v skladu z evidenčnim seznamom COBISS za predvideno starostno kategorijo. Pri svoji odločitvi so članice komisije poleg kakovosti in zahtevnosti prevoda upoštevale tudi njegov pomen znotraj prevodnega korpusa mladinske književnosti in ustreznost glede na ciljne bralce.

Ob upoštevanju omenjenih kriterijev so se med nominacije uvrstile naslednje prevajalke in njihovi prevodi:

1. Nada Grošelj

Tove Jansson: *November v Mumindolu* (Mladinska knjiga, 2019)

2. Diana Pungeršič

Tomáš Končinský in Barbora Klárová: *Zatipk in Flek* (Miš, 2021)

3. Mateja Seliškar Kenda

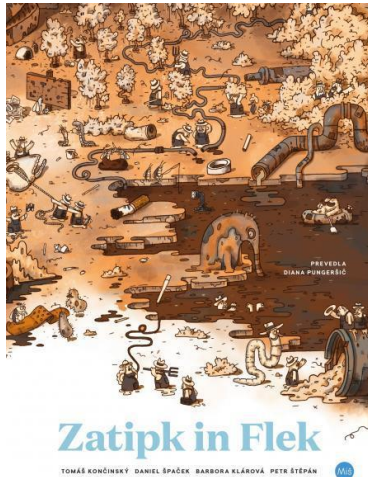
Annet Schaap: *Lučka* (Sanje, 2019)

Pokrovitelja nagrade Vasje Cerarja in soorganizatorja dogodkov sta Mladinski kulturni center Maribor in 26. festival Slovenski dnevi knjige v Mariboru.

Prejemnico nagrade Vasje Cerarja za leto 2023 bomo razglasili na slavnostni otvoritvi 26. festivala Slovenski dnevi knjige v Mariboru, ki bo v **torek, 30. maja 2023**, v Univerzitetni knjižnici Maribor.

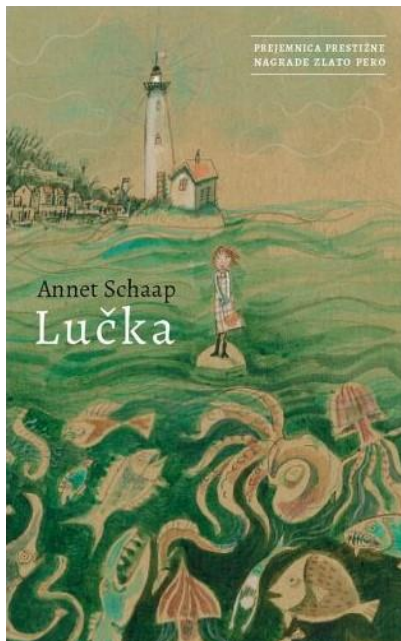
Utemeljitelje nominacij za nagrado Vasje Cerarja 2023

Tomáš Končinský in Barbora Klárová: Zatipk in Flek. Ilustrirala Daniel Špaček in Petr Štěpán, prevedla Diana Pungeršič, Dob: Miš založba, 2021.

Zabavna knjiga čeških avtorjev, ki je leta 2017 v domovini prejela nagrado magnesia litera za najboljšo otroško knjigo in bila uvrščena v katalog Belih vran, predstavlja najboljša prijatelja Zatipka in Fleka, ki hodita na Osnovno šolo Staranja stvari. Stvari se namreč ne starajo, trgajo in razpadajo kar same! Za to skrbi prava armada entropov, malih bitjec, ki po nareku Zoba časa skrbijo za staranje prav vsega na svetu. Domiselna zgodba je pospremljena z nekaterimi enciklopedičnimi dodatki in izvirnimi ilustracijami, predvsem pa jo odlikuje izjemni prevod Diane Pungeršič. Prevajalka se je izkazala pri tvorbi novih besed (npr. dvotaktni parni čokopackalnik, navadni madežnik, sekundno razlepilo) in poimenovanju malih entropov (npr. učiteljica Polivka, škrat Plugpodklopjo), iskrive besedne igre so pravzaprav zaščitni znak tega prevoda. Jezik je živ in mestoma pogovoren, kot pritiče starostni skupini otrok, ki jim je knjiga prvenstveno namenjena. Diana Pungeršič je z izvirnimi prevodnimi rešitvami poskrbela, da se lahko slovenski bralci ob knjigi zabavamo prav toliko, kot se lahko češki bralci zabavajo ob prebiranju izvirnika – in to je, konec koncev, odlika vrhunskih prevajalcev.

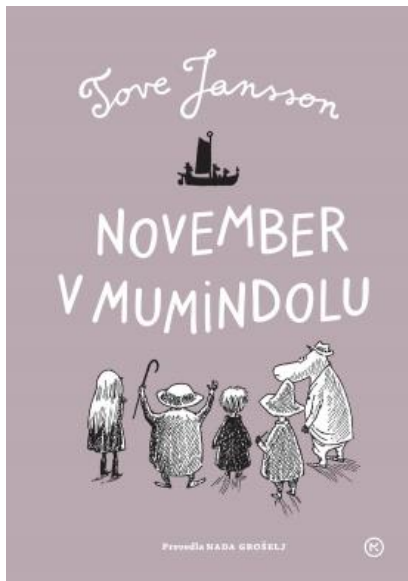
Annet Schaap: Lučka. Prevedla Mateja Seliškar Kenda. Ljubljana, Sanje, 2019.

Otroški roman *Lučka*, v katerem pravljичnost podaja roko pustolovski zgodbi, je delo priznane nizozemske pisateljice Annet Schaap. Lučka, sočutna in pogumna deklica, v surovem okolju odkrije svojo notranjo moč: skupaj z razpletanjem prijateljeve uganke razplete tudi nitke težke preteklosti svoje lastne družine. Roman nevsiljivo budi empatijo, odpira prostor za sprejemanje drugačnosti in obenem razkriva mehanizme medsebojnih odnosov, ki nas lahko dušijo ali pa nam omogočajo, da se spoznamo in tudi presežemo.

Ta poetični roman je v slovenski jezik z rahločutno prevajalsko intuicijo, dojemljivo za sporočilnost zgodbe, odlično prevedla Mateja Seliškar Kenda. Njena premišljena izbira besed, skupaj s posebnim poslušom za njihovo zvočno podobo, vpeljuje ritmično valovanje v celoto pripovedi. Dosledno pripovedovanje v sedanjiku vzpostavlja posebno intimno, nežno, prijateljsko vzdušje; sama nežnost, poetičnost in gracilnost jezika te pripovedi pa dosežejo tisto mero, ko se vse zdi povsem preprosto in ko celota daje občutek, da preprosto ni mogla biti povedana drugače. Mateji Seliškar Kenda je uspel čudovit prevajalski podvig, ko besedilo brez patosa in razčustvovanosti vendarle nežno, pa tudi s pretanjenim humorjem in razigranostjo, potrka na vrata bralke in bralca in ju vabi, da se odpreta pripovedi, ki je vsekakor ena tistih mladinskih knjig, ki nagovarja tudi odrasle, medtem ko jo mladi bralci in bralke lahko berejo znova in znova in se ob njej merijo, koliko so zrasli in odrasli.

Tove Jansson: November v Mumindolu. Ilustrirala Tove Jansson, prevedla Nada Grošelj. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2019 (zbirka Pisanice).

Švedsko govoreča finska pisateljica in slikarka Tove Jansson je napisala okoli 30 knjig za otroke in odrasle, najbolj znana pa je verjetno prav po svojih muminih in drugih likih, ki živijo v obmorskem kraju Mumindol. Ustvarila je prav posebne junake s prav posebnimi imeni, ki so pogosto tako občna kot lastna, npr. Filifjonka je ena od filifjonk, Hemul je eden od hemulov; tu so še muminočka, muminmama, Mumintrol, homsa Premk, Mimla, Mi, Njuhec, Stricmatic, micki in druga bitja, ki jim je avtorica podarila tudi slikovno podobo.

Največ »muminknjig« je prevedla Nada Grošelj, ki je tudi v *Novembru v Mumindolu* poskrbela, da prevod teče gladko, kot da je avtorsko delo (kar je eno najpomembnejših načel prevajanja), in v njem obdržala svojstveno vzdušje, značilno za literarni svet Janssonove: rahlo temačno, rahlo napeto, malce otožno, a vendar tudi nežno in ljubeče, tolažeče in pomirjajoče. Besedišče je bogato, prevajalka ga žlahtni tudi z redkejšimi ali starinskimi besedami (sklizko, sfrkniti se, ništrc, šumot, žaloben, brezdanje, zadegati ...) in spretno sledi občasni poetiki (npr. »Megla je nosila s sabo popolno tišino«, »obletela drevesa so zarisala sence po tleh«). Če je avtorica mama svojih likov (v tem duhu je narisala tudi samoportret), smemo reči, da je Nada Grošelj njihova krušna mama, zaradi katere gre branje »muminknjig« v slast tako otrokom kot odraslim.